

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Amateur literair schrijver

////////////////////////////////////
BK-0551-1

1. Globaal

1.1 TITEL

Amateur literair schrijver

1.2 DEFINITIE

Een amateur literair schrijver bedenkt en schrijft teksten teneinde een literair product te realiseren.

1.3 AFBAKENING

Genre: proza, poëzie, dramateksten (toneelteksten, scenario, cabaretteteksten,...), literaire non-fictie

1.4 EXTRA INFORMATIE

De amateurkunstenaar beoefent kunst in de vrije tijd, met overgave, met passie en vaak met ambitie. Amateurkunst staat voor een zeer brede en maatschappelijk relevante praktijk met vaak een sterke lokale verankering.

Amateurkunsten worden in het Decreet betreffende de amateurkunsten (2000) beschreven als “elke kunstvorm die in het kader van het sociaal-culturele gebeuren aan iedere burger de kans biedt om zich via kunstbeoefening en -beleving te ontplooiën en zijn potentiële creatieve vermogens te ontwikkelen op vrijwillige basis en zonder beroepsmatige doeleinden”.

Amateurkunsten impliceren vaak het samengaan van een artistieke, een sociale en een educatieve component. Mensen doen aan artistieke expressie. Het gaat om artistieke expressie uit liefde ('amare') voor de kunst. Amateurkunst gedijt in een informele context zoals de thuisfeer, de repetitieruimte, het open atelier, de kring of vereniging en of in een leercontext zoals het dko, alternatieve kunsteducatieve organisaties ... Amateurkunstenaars voelen de behoefte om werk te maken en te tonen.

De amateurkunstenaar brengt een artistiek proces op gang en onderhoudt het door bereid te zijn zich te verdiepen in één of meerdere kunstvormen, te streven naar artistieke expressie, gedrevenheid te tonen, doelgericht te ageren, zelfsturend te handelen, sociale interactie en

maatschappelijke reflectie te tonen.

Omwille van de leesbaarheid wordt in dit dossier de mannelijke vorm gebruikt maar het spreekt voor zich dat die betrekking heeft op alle genders.

Bijkomende activiteiten kunnen zijn: teksten schrijven of herschrijven in opdracht van derden, eigen werk voordragen.

1.5 SECTOREN

- Social profit (PC329 Socio-culturele sector, PC337 Non-profitsector)

1.6 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

Creatief Schrijven (Koepelorganisatie amateurschrijvers)

An Leenders

Waalsekaai 15

2000 Antwerpen

Mede-indieners

VAV (VAV - Auteursvereniging)

Leen Van Den Berg (info@auteursvereniging.be)

Te Boelaerlei 37

2140 Borgerhout (Antwerpen)

03 287 66 97

1.7 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): E110201 Teksten en boeken schrijven, 18 juni 2013

Relatie tot het referentiekader

In overleg met de amateurkunstensector en de professionele artistieke sector is geopteerd om de basisactiviteiten uit de competent-fiches van de artistieke beroepen en de beschreven competenties voor artistieke ontplooiing op elkaar af te stemmen. Dit heeft geresulteerd in het afbakenen van activiteiten die voor de hele artistieke sector gelden. Voor de specifieke activiteiten is er uitgegaan van de activiteiten van bovenvermelde competent-fiche.

De volgende zijn door de sector aangepast:

- 'Een tekst schrijven volgens een literair genre (verhalend, poëtisch, theateraal,...)'(E110201 Id: 5953)

is geherformuleerd: 'Zet artistieke concepten en ideeën om in een literaire tekst'
- 'De tekst voor advies, verbeteringen of herschrijving voorleggen en de noodzakelijke aanpassingen uitvoeren' (E110201 Id: 16680) is geherformuleerd: 'Reflecteert over en verbetert de eigen prestatie en/of de groepsprestatie en communiceert hierover'

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
Transversaal algemeen				
1. Werkt samen				
• Communiceert gepast met alle betrokken actoren.	✓			• Basiskennis van communicatietechnieken
• Overlegt over de voorbereiding en uitvoering.	✓			
• Respekteert de inbreng van anderen.	✓			
• Stelt zich flexibel op.	✓			
• Enthousiasmeert anderen.	✓			
2. Ontwikkelt een eigen artistieke praktijk				
• Heeft oog voor maatschappelijke en artistieke tendensen.	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van cultuurgeschiedenis. • Basiskennis van grote maatschappelijke en artistieke tendensen. • Basiskennis van de artistieke terminologie. • Kennis van de relevante informatiebronnen eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...). • Kennis van de verschillende schrijfcontexten (literaire evenementen en podia, evenementen binnen theater- en filmsector, wedstrijden ...).
• Heeft oog voor artistieke en culturele praktijken in functie van zijn bijdrage.	✓			
• Heeft oog voor technieken en technologische trends in relatie tot de eigen werkzaamheden.	✓			
• Reflecteert over de eigen praktijk.	✓			
• Ontwikkelt een eigen artistieke taal vanuit persoonlijke en maatschappelijke betrokkenheid.	✓			
• Heeft oog voor de eigen artistieke ontwikkeling.	✓			
• Ontwikkelt de eigen deskundigheid.	✓			
3. Ontwikkelt artistieke concepten en ideeën				

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Integreert opgedane inzichten in het creatieve proces. • Verzamelt basismateriaal. • Analyseert basismateriaal. • Werkt aan een persoonlijke visie. • Gaat scheppend, associatief en (re)productief om met intuïties. • Interageert met andere artistieke disciplines. • Transformeert waarnemingen en indrukken in artistieke ideeën. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ 			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis literatuurgeschiedenis (proza en poëzie) • Basiskennis van filmgeschiedenis. • Basiskennis van de theatergeschiedenis • Kennis van de creatieprocessen eigen aan de sector en het genre. • Kennis van vakterminologie. • Kennis van basistechnieken research
4. Zet artistieke concepten en ideeën om in een literaire tekst				
<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleegt verschillende bronnen, sorteert en selecteert materiaal • Onderzoekt en verdiept zich in de thematiek van het schrijfproject • Vormt zich een globaal beeld van het productieproces en het eindresultaat • Zet de verbeelding gericht in ter ontwikkeling van het project • Kiest schrijftechnieken en -methodes eigen aan het genre • Hanteert schrijftechnieken en -methodes eigen aan het genre • Stemt de schrijfstijl af op de inhoud • Schrijft en/of bewerkt individueel of in collectief verband een literaire tekst • Bewaakt mee de artistieke visie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis literatuurgeschiedenis (proza en poëzie) • Basiskennis van cultuurgeschiedenis. • Basiskennis van de theatergeschiedenis • Basiskennis tekst- en voorstellingsanalyse • Basiskennis van auteursrechtwetgeving. • Kennis van de algemene schrijftechnieken en de schrijftechnieken verbonden aan de diverse genres • Kennis van de creatieprocessen eigen aan de sector en het genre. • Kennis van de relevante informatiebronnen eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...).
5. Reflecteert over en verbetert de eigen prestatie en/of de groepsprestatie en communiceert hierover				
<ul style="list-style-type: none"> • Toetst af of de artistieke uitdrukkingvorm 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis tekst- en voorstellingsanalyse

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
het gewenste effect heeft bereikt.				<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van communicatietechnieken • Kennis van de algemene schrijftechnieken en de schrijftechnieken verbonden aan de diverse genres • Kennis van de verschillende schrijfcontexten (literaire evenementen en podia, evenementen binnen theater- en filmsector, wedstrijden ...).
<ul style="list-style-type: none"> • Reflecteert over de eigen prestatie en/of de groepsprestatie. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Stuurt bij op aangeven van andere betrokkenen. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Communiqueert over de eigen prestatie en/of de groepsprestatie met de creatief verantwoordelijken, de betrokken medewerkers en het publiek. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Maakt afspraken met collega's en betrokken medewerkers. 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Accepteert feedback. 	✓			
6. Zet zich in voor de verspreiding van de literaire tekst				
<ul style="list-style-type: none"> • Contact leggen met personen en organisaties die literaire teksten verspreiden 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van auteursrecht • Basiskennis van communicatietechnieken
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest podia, fora en dragers voor verspreiding 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Levert inhoudelijk materiaal aan voor de communicatie over en promotie van de literaire tekst 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Past de communicatiestijl aan de doelgroep aan. 	✓			

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

- Basiskennis literatuurgeschiedenis (proza en poëzie)
- Basiskennis van cultuurgeschiedenis.
- Basiskennis van filmgeschiedenis.
- Basiskennis van de theatergeschiedenis
- Basiskennis van grote maatschappelijke en artistieke tendensen.
- Basiskennis tekst- en voorstellingsanalyse
- Basiskennis van auteursrecht

- Basiskennis van communicatietechnieken
- Basiskennis van de artistieke terminologie.
- Basiskennis van auteursrechtwetgeving.
- Kennis van de algemene schrijftechnieken en de schrijftechnieken verbonden aan de diverse genres
- Kennis van de creatieprocessen eigen aan de sector en het genre.
- Kennis van vakterminologie.
- Kennis van de relevante informatiebronnen eigen aan de sector (tijdschriften, websites, steunpunten, conferenties, opleidingen ...).
- Kennis van de verschillende schrijfcontexten (literaire evenementen en podia, evenementen binnen theater- en filmsector, wedstrijden ...).
- Kennis van basistechnieken research

Cognitieve vaardigheden

- Communiceert gepast met alle betrokken actoren.
- Overlegt over de voorbereiding en uitvoering.
- Respecteert de inbreng van anderen.
- Stelt zich flexibel op.
- Enthousiasmeert anderen.
- Heeft oog voor maatschappelijke en artistieke tendensen.
- Heeft oog voor artistieke en culturele praktijken in functie van zijn bijdrage.
- Heeft oog voor technieken en technologische trends in relatie tot de eigen werkzaamheden.
- Reflecteert over de eigen praktijk.
- Ontwikkelt een eigen artistieke taal vanuit persoonlijke en maatschappelijke betrokkenheid.
- Heeft oog voor de eigen artistieke ontwikkeling.
- Ontwikkelt de eigen deskundigheid.
- Integreert opgedane inzichten in het creatieve proces.
- Verzamelt basismateriaal.
- Analyseert basismateriaal.
- Werkt aan een persoonlijke visie.
- Gaat scheppend, associatief en (re)productief om met intuïties.
- Interageert met andere artistieke disciplines.
- Transformeert waarnemingen en indrukken in artistieke ideeën.
- Raadpleegt verschillende bronnen, sorteert en selecteert materiaal
- Onderzoekt en verdiept zich in de thematiek van het schrijfproject
- Vormt zich een globaal beeld van het productieproces en het eindresultaat
- Kiest schrijftechnieken en -methodes eigen aan het genre
- Hanteert schrijftechnieken en -methodes eigen aan het genre
- Stemt de schrijfstijl af op de inhoud
- Bewaakt mee de artistieke visie
- Toetst af of de artistieke uitdrukkingvorm het gewenste effect heeft bereikt.
- Reflecteert over de eigen prestatie en/of de groepsprestatie.
- Stuurt bij op aangeven van andere betrokkenen.
- Communiceert over de eigen prestatie en/of de groepsprestatie met de creatief verantwoordelijken, de betrokken medewerkers en het publiek.

- Maakt afspraken met collega's en betrokken medewerkers.
- Accepteert feedback.
- Contact leggen met personen en organisaties die literaire teksten verspreiden
- Kiest podia, fora en dragers voor verspreiding
- Levert inhoudelijk materiaal aan voor de communicatie over en promotie van de literaire tekst
- Past de communicatiestijl aan de doelgroep aan.

Probleemoplossende vaardigheden

- Zet de verbeelding gericht in ter ontwikkeling van het project
- Schrijft en/of bewerkt individueel of in collectief verband een literaire tekst

Motorische vaardigheden

Omgevingscontext

- De kunstbeoefenaar is actief uit liefhebberij.
- De kunstbeoefenaar is actief binnen de amateurkunstensector. De omgeving is artistiek/creatief.
- De kunstbeoefenaar is actief in diverse omgevingen en omstandigheden (thuisfeer, verenigingsleven, private (commerciële) sfeer, publieke ruimte, in een culturele organisatie, via een educatieve aanbieder, onderwijsinstelling ...) zowel binnen als buiten.
- De kunstbeoefenaar werkt soms met een publiek.
- In hun vrije tijd beoefenen amateurkunstenaars hun activiteit.
- De kunstbeoefenaar werkt meestal individueel en soms in groepsverband.

Handelingscontext

- Kunstbeoefenaars hebben oog voor esthetiek.
- Er is resultaatgerichtheid wat concentratie en nauwkeurigheid vergt.
- Kunstbeoefenaars zijn actief betrokken bij de omgeving en gaan er flexibel mee om.
- De handelingscontext is afwisselend, vergt enig reflectief handelen.
- De kunstbeoefenaar heeft oog voor de lezer en het publiek door met zorg, precisie en toewijding te werken.
- De kunstbeoefenaar heeft bijzondere aandacht voor de (artistieke/creatieve) context van het eindproduct.
- Functioneren in een groep vraagt flexibiliteit.

Autonomie

Is zelfstandig in

- de keuze van genre en vormgeving
- de keuze van schrijftechnieken en schrijfproces
- de creatie van het literair product
- de reflectie op en de bijsturing van de eigen tekst en de communicatie hierover

- de keuze van de verspreiding van de tekst

Is gebonden aan

- het intellectueel eigendomsrecht

Doet beroep op

- informatiebronnen.

Verantwoordelijkheid

- Werkt samen
- Ontwikkelt een eigen artistieke praktijk
- Ontwikkelt artistieke concepten en ideeën
- Zet artistieke concepten en ideeën om in een literaire tekst
- Reflecteert over en verbetert de eigen prestatie en/of de groepsprestatie en communiceert hierover
- Zet zich in voor de verspreiding van de literaire tekst

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Er zijn geen wettelijke attesten of voorwaarden vereist.

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE RELEVANTIE

Belang vanuit het perspectief van (sport- en) cultuur(educatie) in de vrije tijd en het gezin

Belang vanuit het perspectief van (sport- en) cultuur(educatie) in de vrije tijd en het gezin
Onderzoek van KULeuven en UGent ('Amateurkunsten in Beeld Gebracht' (2009) geeft aan dat één op drie in de vrije tijd kunsten beoefent. Circa 2 miljoen Vlamingen en Brusselaars zijn in hun vrije tijd actief als literair schrijver, muzikant, zanger, beeldend kunstenaar, acteur, danser... Zij zijn de motor van creativiteit en vernieuwing in onze maatschappij. Niet enkel dragen zij bij tot een grotere artistieke rijkdom, maar ook tot sociale cohesie, verdraagzaamheid, mildheid en verwondering.

De manier waarop mensen met hun hobby's en vrije tijd omgaan is sterk aan het veranderen. Vrije tijd voelt steeds kostbaarder aan en vrijetijdsbesteding wordt steeds belangrijker voor de identiteit van mensen. Sociale media en online mogelijkheden vergroten de manieren om te communiceren en te verenigen. De engagementen die mensen in hun vrije tijd aangaan, passen niet meer in het 'klassieke verenigingsleven', maar vertrekken vanuit de ervaringswereld van hen als individu. Mensen 'zappen' geregeld tussen hun engagementen en deze worden van een meer tijdelijke aard.

Bovendien is ook het aanbod enorm uitgebreid, waardoor er binnen het veld meer onderlinge concurrentie ontstaat. Omdat mensen hun vrije tijd meer en meer als iets kostbaar beschouwen, hechten ze meer belang aan een professionalisering van hun vrijetijdsbeleving. Ze gebruiken hun vrije tijd ook vaker om zichzelf levenslang te blijven bijscholen.

Amateurkunsten scheppen een lerende omgeving, en zijn een natuurlijke/ informele voedingsbodemp voor het verwerven van kennis, vaardigheden en competenties.

Uit de meest recente Participatiesurvey (2014) blijkt dat het percentage actieve kunstbeoefenaars, in tegenstelling tot andere vrijetijd domeinen, de voorbije 10 jaar stabiel is gebleven.

Het belang van amateurkunsten bevindt zich op vlak van ontmoeting, ontspanning, zelfontplooiing, sociale innovatie en de ontwikkeling van creatief denkvermogen. De amateurkunstenaar creëert en exposeert meestal in relatie tot een publiek, en interageert met de omgeving om vorm te geven aan culturele oriëntaties.

Belang vanuit sociaal-cultureel perspectief

Amateurkunst is geen geïsoleerd gebeuren, maar situeert zich in een netwerk van veelzijdige actoren. Om de veelzijdige praktijk van kunstbeoefening in de vrije tijd te ondersteunen, structureren overheden de praktijk via decreten en sectoren waaraan opdrachten zijn verbonden. Op het vlak van beleid bevindt amateurkunst zich op de snijlijn met lokaal vrijetijdsbeleid, kunst- en cultuureducatie, kunsten, erfgoed, (deeltijds kunst)onderwijs, jeugdwerk, sociaal-cultureel volwassenenwerk, welzijn, participatie, innovatie,... Werken aan de expressieve en kunstzinnige ontwikkeling van mens en maatschappij is een gedeelde opdracht van diverse beleidsdomeinen.

Tegelijk ligt de verdienste van de amateurkunsten in het creëren van sociaal weefsel, gemeenschapsvorming waarbij groepsgebeuren, de vaak diverse groepssamenstelling en het actief engagement kenmerkend zijn. Uit het onderzoek 'Amateurkunsten in Beeld Gebracht' (2009) blijkt dat amateurkunstenaars een groter vrijetijdsnetwerk hebben dan de rest van de bevolking. Daardoor kunnen ze vaker op sociale ondersteuning rekenen. Uit het onderzoek blijkt ook dat amateurkunstenaars sociaal actiever zijn in vergelijking met mensen die geen creatieve hobby beoefenen.

Amateurkunstenaars zijn opvallend jong (60 tot 70% van de 14- tot 17-jarigen beoefent kunst) , maar zijn verder te vinden in alle leeftijdsgroepen.

Een kwart is artistiek opgeleid, grotendeels binnen het deeltijds kunstonderwijs (25%) maar evenzeer buiten het onderwijscircuit (20%). Opvallend is ook, dat bijna 40% twee of meerdere kunstdisciplines beoefent en een grote meerderheid zijn artistieke prestaties toont aan een publiek.

Belang vanuit artistiek perspectief

Amateurkunstenaars zijn niet te vatten in één categorie. Elk heeft zijn eigen profiel. Kunstbeoefening gebeurt over een breed scala aan kunstvormen en –disciplines heen en dat tot in alle uithoeken van Vlaanderen, zowel in stedelijke als meer plattelandscontext. Op het platteland gebeurt amateurkunst nog vaker in groepsverband, terwijl in steden meer individueel aan activiteiten wordt deelgenomen.

In een formele context zoals een onderwijsinstelling wordt de praktijk gevoed vanuit een educatieve aanpak. Het deeltijds kunstonderwijs is bij uitstek de aanbieder van formele educatie in uiteenlopende kunstvormen. Een belangrijke wisselwerking tussen de formele en alternatieve leercontexten is hier belangrijk en betekent een grote meerwaarde in het proces dat de kunstbeoefenaar doorloopt.

Ruwe schatting aantal mensen dat met literair schrijven bezig is in Vlaanderen anno 2014
Het cijfermateriaal halen we uit het Rapport snapshot amateurkunsten anno 2014.
Amateurkunstbeoefening wordt in de participatiesurveys gemeten aan de hand van de volgende disciplines wat de artistieke uitdrukkingsvorm literair schrijven betreft:

- Creatief schrijven ongeacht de literaire vorm

We stellen vast dat 37% van de steekproef van de Vlaamse bevolking amateurkunst beoefent. Dit betekent dus voor 2014 dat van het aantal Vlamingen tussen 14 en 85 jaar er tussen de 1.823.392 en de 2.031.779 Vlamingen amateurkunst beoefenden in 2014. Hier werken we verder met het percentage 37 en vertrekken dus van het aantal 1.927.586.

Percentage participanten volgens beoefende discipline binnen het domein literair schrijven:
Schrijven: 3,3%

Met andere woorden ongeveer 63.610 Vlamingen waren in 2014 in hun vrije tijd met literair schrijven bezig.

Onderzoek binnen de amateurkunstensector werkte tot op heden niet met de term amateur literair schrijver.

4. Samenhang

